

skellige Betragtninger, af hvilke jeg her skal nævne et Par. Man maa erindre, naar man skal bedømme Huslejeforholdene her i Byen, at vi har et Lejeforhold, som er betegnet derved, at Lejen i Forhold til Byens Størrelse vistnok er den billigste i Vesteuropa. Dette regner vi for et Gode samfundsmæssigt set. Vi er glade ved, at det er lykkedes at holde Lejen saa langt nede, at man med Sikkerhed kan gaa ud fra, at ingen anden Storstad byder sine Borgere en saa billig Leje som Danmarks Hovedstad, og det samme gælder Provinsbyerne i Forhold til tilsvarende Byer andre Steder. Derfor kan vi saa trygt lægge, hvad der var normal Leje før 1914, til Grund for denne Bedømmelse. Vi ved, at vi lægger en ekstraordinær billig Leje til Grund. Naar vi saa ser paa, hvad Nævnene, saaledes som det ifølge Lovgivningen paa dette Omraade var deres Opgave, har ønsket at lægge paa Lejen i den siden da forløbne Tid, vil vi finde, at det er højest uregelmæssige Paalæg, der er givne rundt omkring i Byen. Enkelte Steder er det temmelig høje Paalæg; det er blevet sagt mig af et Medlem af et Huslejenævn, at de var gaaet op til et Tillæg af nogle og halvfems Procent for et enkelt bestemt Lejemaal — om det var en Lejlighed eller en Butik, ved jeg ikke. Denne forskellige Behandling af Sagen i de forskellige Dele af Byen maa være en Opfordring til at faa ensartede Bestemmelser indført.

Men dertil kommer, at selve det, der er foregaaet siden 1914 i Retning af Pengenes Falden i Værdi og Driftsudgifternes Forøgelse, betegner selvfølgelig for dem, der ejer Husene, Tab, som paa en eller anden Maade skal indvindes, naturligvis ikke i hele deres Udstrækning, men dog saaledes, at der bliver nogen Mening i Tingene. Der findes vel overhovedet ikke nogen Samfundsklasse her i Landet, som ikke har regnet med Pengenes Falden i Værdi og har søgt at skabe sig eller skaffe sig en Erstatning herfor ved Værens Fordyrelse, ved Gagernes Forhøjelse eller paa anden Maade. Og dette, som gælder for alle andre, maa formentlig ogsaa være naturligt, naar det drejer sig om Husejere. Vi har da ment, at det vilde have sin Betydning næst efter at slaa fast, paa hvilket Grundlag Nævnene skulde bedømme Væksten i Huslejen, ogsaa at slaa fast, at der gives visse Minima af Paalæg, som maa anses for saa rimelige og naturlige, at de ikke direkte falder ind under Nævnene. Dette mener vi for det første er rimeligt overfor

Ejerne. Der maa paa et Omraade som dette, hvor man skærer saa dybt ind, være nogenlunde Sikkerhed for, at Ejerne ikke bliver prisgivet den rene Vilkaarlighed. Der maa være et vist Minimum, med hvilket de kan regne, og ved hvilket de kan faa en brøkdelsmæssig Erstatning for Pengenes faldende Værdi og Driftsudgifternes Forøgelse. Vi har derfor fastsat en Forhøjelse for de mindste Lejligheder af 10 pCt., for de mellemste Lejligheder af 15 pCt. og for de store Lejligheder af 20 pCt. Nu ved jo alle, at disse Procenter, jeg nævner her, er, som jeg sagde før, rent brøkdelsmæssige Erstatninger for Pengenes faldende Værdi, og jeg gaar saa vidt, at jeg paastaar, at hvis der i 1914 havde været Tale om Forhøjelser som den, jeg her har nævnt, var der neppe nogen, der havde tænkt paa en Huslejelovgivning. Den var sikkert ikke under nogen Omstændighed blevet sat i Scene, i hvert Fald ikke i det Omfang, som sket er. Vi har sat denne minimale Skala, fordi vi mener, at der naturligt i dette Forhold er andre Hensyn end Ejernes. Vi staar her overfor et Forhold, som i allerhøjeste Grad berører selve Beboerne, Befolkningen. Der maa tages et afgørende Hensyn til, at det, der for mig som Husvært er en Vare, betegner for Lejeren et Hjem, og at Samfundet derfor maa træde værnende til. Det er derfor ganske naturligt, at Tallene er saa smaa, saaledes at ingen — jeg tror heller ikke den socialdemokratiske Ordfører — vil kunne paastaa, at der her i nogen Henseende er handlet ubilligt overfor Lejerne, ikke i nogen Henseende.

Men saa kommer der et helt andet Forhold til, som i høj Grad belyser Nytten af at gaa denne Vej, set fra Lejernes Standpunkt. Jeg skal ikke her nævne bestemte Ejendomme. Men jeg tænker paa 3 forskellige Ejendomme med det Eksempel, jeg her nævner. En Ejer, som er en meget gridsk Husvært, har udnyttet Situationen i denne Periode, før vi fik Huslejenævnene, paa bedst mulig Maade, og for en 5-Værelseslejlighed er han kommet op paa 1 500 Kr. En anden Ejer er for en tilsvarende Lejlighed i den samme Periode kommet op til 1 200—1 300 Kr., og en tredje Ejer er for en tilsvarende Lejlighed af Hensyn til sine Lejere blevet staaende paa en Leje af ca. 1 000 Kr. Disse har nu henvendt sig til Nævnene for at faa ordnet deres Lejeforhold og bedt om en Forhøjelse paa 200 Kr. — tror jeg, det var. Nævnene har sagt: 200 Kr. er